

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหา ภูมิพลอดุลยเดชกับภาษาไทย

ศศิธร นิตะโชโกโตะ
โรงเรียนภาษาและวัฒนธรรม

สวัสดีค่ะ มิตรรักนักอ่านทุกท่าน ครั้งนี้พบกันในเดือนธันวาคม เดือนประสูติของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช พระมหากษัตริย์ผู้ยิ่งใหญ่ และเป็นที่ยกย่องของเราชาวไทย ผู้เขียนเคยใช้พื้นที่ “สนุกกับภาษา” นี้นำเสนอพระอัจฉริยภาพ พระปรีชาสามารถด้านการใช้ภาษาไทยของพระองค์ท่านผ่านบทความเรื่อง “ในหลวงกับภาษาไทย” (ฉบับเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๕๖) และนำเสนอความสนพระราชหฤทัยและความห่วงใยภาษาไทยผ่านเรื่อง “รู้จักภาษาไทยของเราดีแล้วหรือยัง ตอนวันภาษาไทยแห่งชาติ” (ฉบับเดือนสิงหาคม ๒๕๕๘) ไปแล้ว และครั้งนี้ผู้เขียนขอนำเรื่องราวเหล่านั้นกลับมาเรียบเรียงใหม่อีกครั้ง เพื่อเทิดพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ผู้ทรงพระปรีชาสามารถด้านภาษาไทยค่ะ

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงแสดงพระอัจฉริยภาพ และพระปรีชาสามารถทางภาษาในงานพระราชนิพนธ์มาตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ พระองค์ทรงศึกษาทั้งภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส ภาษาเยอรมัน และภาษาละติน แม้กระนั้นพระองค์ก็ยังทรงศึกษาภาษาไทยอย่างจริงจังด้วย ประจักษ์พยานหนึ่งซึ่งแสดงให้เห็นถึงการให้ภาษาไทยที่ถูกต้อง สละสลวย คือ พระราชดำรัสของพระองค์ที่ล้วนจับใจผู้ฟังทุกครั้งไป

พระราชนิพนธ์ประเภทวรรณกรรม และการแปลในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีดังต่อไปนี้

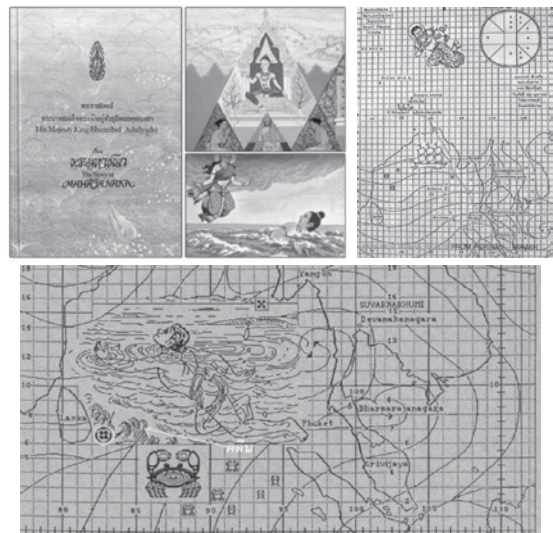
๑) วรรณกรรม

๑.๑ พระราชนิพนธ์เรื่อง พระราชทานูกิจรัชกาลที่ ๘ ทรงพระราชนิพนธ์เรื่องราวกวีตวรรษพระองค์ พระราชกิจ และพระราชทานูกิจของรัชกาลที่ ๘ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์พระราชนิพนธ์เรื่องฉบับนี้พระราชทานในการพระราชกุศล ๑๐๐ วัน พระบรมศพพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาอนันตมหินดีล วันที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๔๙

๑.๒ พระราชนิพนธ์เรื่อง เมื่อข้าพเจ้าจากสยามสู่สวีเดน-เซอร์แลนด์ ทรงพระราชนิพนธ์เพื่อพระราชทานเป็นพิเศษแก่หนังสือ

“วงวรรณคดี” ฉบับเดือนสิงหาคม ๒๕๔๐ “เมื่อข้าพเจ้าจากสยามสู่สวีเดนเซอร์แลนด์” เป็นพระราชนิพนธ์รูปแบบบันทึกประจำวันในช่วงเวลาเสด็จพระราชดำเนินเพื่อกลับไปศึกษาต่อที่ประเทศสวีเดนเซอร์แลนด์อีกครั้ง พระองค์ได้ทรงบันทึกเรื่องราวการเดินทาง ตลอดถึงเหตุการณ์ที่ทรงประสบพบเจอ

๑.๓ พระราชนิพนธ์เรื่อง พระมหานก พระราชนิพนธ์เรื่อง พระมหานก (The Story of Mahajanaka) มีทั้งภาคภาษาไทยและภาษาอังกฤษในเล่มเดียวกัน พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงแปลพระมหานกชาดกเสร็จสมบูรณ์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๑ และยังทรงแปลเป็นภาษาสันสกฤตประกอบอีกภาษา ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์ในโอกาสเฉลิมฉลองกาญจนาภิเษกแห่งรัชกาล ในปี พ.ศ. ๒๕๓๙ พระราชนิพนธ์พระมหานกนี้มีภาพประกอบสี่พระหัตถ์ของพระองค์ โดยทรงใช้คอมพิวเตอร์วาดภาพแสดงเส้นทางเดินเรือของพระมหานก รวม ๔ ภาพ คือ ภาพวันที่ควรออกเดินทาง ภาพวันเดินทาง ภาพวันที่เรือล่ม และภาพพระมหานกทรงว่ายน้ำ พระราชนิพนธ์เรื่องนี้มีแนวคิดให้ทุกคนพิจารณาแนวทางการดำเนินชีวิตที่เป็นมงคล และในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาครบ ๖ รอบ พ.ศ. ๒๕๕๒ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์พระมหานกฉบับการ์ตูน โดยมี ชัย ราชวัตร เป็นผู้เขียนการ์ตูนประกอบ

ภาพประกอบสี่พระหัตถ์

๑.๔ พระราชนิพนธ์เรื่อง ทองแดง พระราชนิพนธ์ เรื่อง ทองแดง (The Story of Tongdaeng) เผยแพร่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษในเล่มเดียวกัน เนื้อหาหลักเป็นเรื่องความกตัญญูรู้คุณ ความจงรักภักดี ความมีมารยาทของทองแดง สุนัขทรงเลี้ยง ตีพิมพ์ครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๕๔๑ และทรงพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้จัดพิมพ์ในรูปแบบลายเส้นการ์ตูนในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ ใช้ชื่อ “ทองแดง ฉบับการ์ตูน”

๒) งานแปล

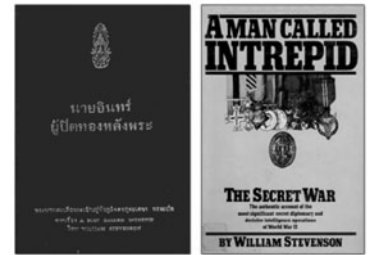
๒.๑ ตีโต ผลงานแปลชิ้นแรกของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ ทรงแปลจากต้นฉบับเรื่อง TITO ของ Phyllis Aty ใน พ.ศ. ๒๕๑๙ เพื่อให้ข้าราชการได้เรียนรู้เรื่องราวของบุคคลที่น่าสนใจคนหนึ่งของโลก ตีโต เป็นผู้ที่ทำให้ประเทศยูโกสลาเวียที่ประกอบด้วยประชาชนจากหลากหลายชนเผ่า มีความแตกต่างกันทั้งในเรื่องของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ สามารถรวมตัวกันเป็นปึกแผ่นยามที่ประเทศชาติต้องพบกับภาวะวิกฤติเพื่อร่วมกันรักษาความอุดมสมบูรณ์และความเจริญของประเทศไว้ หนังสือตีโตนี้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดพิมพ์และจัดจำหน่ายในปี ๒๕๓๗ มอบรายได้จากการจัดจำหน่าย สมทบมูลนิธิชัยพัฒนา

๒.๒ นายอินทร์ ผู้ปิดทองหลังพระ เป็นงานแปลชิ้นที่สองของพระองค์ โดยทรงแปลจากหนังสือ A Man Called Intrepid ของเซอร์วิลเลียม สตีเฟนสัน (William Stevenson) “นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ” เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับ นายอินทร์ หรือ INTREPID ชื่อรหัสของเซอร์วิลเลียม สตีเฟนสัน หัวหน้าหน่วยราชการลับอาสาร่วมครของอังกฤษ ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ มีหน้าที่ล้วงความลับทางทหารของเยอรมัน เพื่อรายงานต่อ เซอร์วินสตัน เซอร์วิลเลียม รัชมนตรีอังกฤษ และประธานาธิบดีรูสเวลท์ แห่งสหรัฐอเมริกา เพื่อร่วมกันต่อต้านการขยายอำนาจของนาซีหรือฮิตเลอร์ที่หวังแผ่อำนาจเข้ามาครอบครองโลกโดยมี “นายอินทร์” และผู้ร่วมในงานนี้เป็นตัวอย่างของผู้กล้าหาญที่ยอมอุทิศชีวิตเพื่อความถูกต้อง ยุติธรรม

เสรีภาพ และสันติภาพ โดยไม่หวังลาภยศสรรเสริญใดๆ

“นายอินทร์ผู้ปิดทองหลังพระ” จัดพิมพ์เพื่อวางจำหน่ายในปี ๒๕๓๖ ก่อน “ตีโต” ซึ่งทรงแปลเป็นเล่มแรก โดยมอบรายได้จากการจัดจำหน่ายสมทบมูลนิธิชัยพัฒนา

ท่านสามารถค้นคว้าหนังสือพระราชนิพนธ์เพิ่มเติมได้จากการสืบค้นทางอินเทอร์เน็ต หากอ่านได้ที่ห้องสมุดในสถาบันการศึกษาทุกแห่ง ห้องสมุดประชาชน หอสมุดแห่งชาติ หรือหาซื้อได้ตามร้านหนังสือทั่วไป ซึ่งรายได้จากการจัดจำหน่ายจะนำไปสมทบมูลนิธิชัยพัฒนาอีกด้วย

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชทรงแสดงความสนพระราชหฤทัยและความห่วงใยภาษาไทยอยู่เสมอ ดังจะเห็นได้จากการเสด็จพระราชดำเนินไปเป็นประธาน และทรงร่วมอภิปรายในการประชุมทางวิชาการของชุมนุมภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ณ ห้องประชุมคณะอักษรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๒๙ กรกฎาคม ๒๕๐๕ ทรงเปิดการอภิปรายในหัวข้อ “ปัญหาการใช้คำไทย” ทรงดำเนินการอภิปรายและทรงสรุปการอภิปรายอย่างดียิ่ง นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ของวงการภาษาไทยที่ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณดังกล่าว คณะกรรมการรณรงค์เพื่อภาษาไทย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้ตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของภาษาไทย และเพื่อกระตุ้นปลุกจิตสำนึกให้คนไทยทั้งชาติได้ตระหนักถึงคุณค่า และความสำคัญของภาษาไทย ตลอดจนร่วมมือกันทำนุบำรุง ส่งเสริม และอนุรักษ์ภาษาไทยให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป จึงได้เสนอขอให้รัฐบาลประกาศให้วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ของทุกปี เป็นวันภาษาไทยแห่งชาติ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันอังคารที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๒ เห็นชอบให้วันที่ ๒๙ กรกฎาคม ของทุกปีเป็นวันภาษาไทยแห่งชาติ

ขอบอບคุณที่ลอบที่ลอบบอบอบอบ

วรนุช อุษณกร. ในหลวงผู้ทรงพระอัจฉริยภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 1, พ.ศ. 2544, โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ

“วิชาการ.คอม” : <http://www.vcharkam.com/varticle/38236>

“สำนักข่าวเจ้าพระยา” : <http://www.chaoprayanews.com/2011/07/29/ในหลวงกับการใช้ภาษาไทย>

สำนักบริการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์:

<http://www.ku.ac.th/e-magazine/dec52/know/know2.htm>

“กรมส่งเสริมวัฒนธรรม” : <http://www.culture.go.th/cday/>

“หมู่บ้านรักษาศีล ๕” : http://www.dmc.tv/pages/top_of_week/วันภาษาไทยแห่งชาติ-2554.html